

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 33 - TORAH & MUSIC

PART 1 - ZECHER LECHURBAN

OU ISRAEL CENTER - SUMMER 2022

- We will be looking be'H for the following three shiurim at the issue of Torah and Music. In this shiur, we will focus on music and the Churban. In light of the loss of the Beit Mikdash and the disasters that have befallen the Jewish people in exile, can there still be music in our lives. On the other hand, can we live without it!?
- Next week, in Part 2, we will look at the thorny issue of music written by non-Jews and non-observant Jews. Is there any halachic or spiritual reason to avoid it?
- Finally, in Part 3 we will examine the positive spiritual aspects of music and its connections with Torah thought.

A] MUSIC - NEGATIVE PERSPECTIVES

A1] THE BIRTH OF MUSIC & IDOLATRY

1. (כ) וַתֵּלֶד עֶדָה אֶת־יָבֵל הוּא הָיָה אֲבִי יֶשֶׁב אֶהֱל וּמְקַנָּה: (כא) וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אֲבִי כָל־תַּנְפֹּשׁ כְּנֹר וְעוּגָב.

בראשית ד-כא-כב

At the start of human history as presented in Tanach, the sons of Lemech are the initiators of key elements of human culture. These include Yuval - the creator of music using percussion, stringed and wind instruments.

2. .... ומדרש אגדה - צונה צתים לעבודה זרה ..... וכן אחיו .... תופש כנור ועוגב לזמר לעבודה זרה.

רש"י בראשית ד-כ

Rashi quotes a Midrash that the motivating factor of the music for was avoda zara!

A2] MUSIC (WITH WINE) CAN LEAD US TO BAD PLACES!

3. וְהָיָה כְּנֹר וְנָבֵל וְתֶנָּף וְחָלִיל וְיִין מְשַׁתִּיחֵם וְאֵת פֶּעַל ה' לֹא יִבְיִטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא יֵאָדוּ.

ישעיהו ה-י

Yishayahu criticizes the people for allowing music to be a serious distraction from connection to God, especially when combined with wine!

4. הַפְּרָטִים עַל־פִּי הַנְּבִל כְּדָוִד חֲשָׁבוּ לָהֶם כְּלֵי־שִׁיר: הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שְׂמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נָחֲלוּ עַל־שֹׁבֵר יוֹסֵף.

עמוס ו-ה-ו

So too, Amos criticized the people for drinking wine, strumming on their harps and composing songs like King David, while they ignored the impending destruction of the Northern Kingdom!

B] HALACHIC LIMITATIONS - MUSIC, CHURBAN AND GALUT

B1] THE SOURCES IN CHAZAL

5. יא משבטלה סנהדרין בטלה השיר מבית המשתאות שנאמר (ישעיהו כד-ט) בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתַּנְּגִין וגו'

יב ..... רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה, ולא ירד הטל לברכה, וניטל טעם הפירות. ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות.

משנה סוטה פרק ט משנה יא

The Mishna rules that, when the Sanhedrin was abolished, a prohibition was issued on listening to music in celebration.

6. (א) הנה ה' בוקק הארץ ויבולקה וענה פניה והפיץ ישיבה ..... (ג) הבוק תבוק הארץ והבול תבול כי ה' דבר את הדבר הזה: (ד) אבלה נבלה הארץ אמללה נבלה תבל אמללו מרום עם הארץ: (ה) והארץ חנפה תחת ישיבה כי עברו תורת תלפיו חק הפרו ברית עולם: (ו) על-כן אלה אכלה ארץ ויאשמו ישיבי בה על-כן חרו ישיבי ארץ ונשאר אנוש מזער: (ז) אבל תירוש אמללה גפן נאנחו כל-שמחילב: (ח) שבת משוש תפים חדל שאון עליזים שבת משוש פנור: (ט) בשיר לא ישתגיון ימר שכר לשתינו: (י) נשברה קרית-תהו סגר כל-בית מבוא: (יא) צותה על-היין בחוצות ערבה כל-שמחה גלה משוש הארץ: (יב) נשאר בעיר שמה ונשאר יבת-שער.

ישעיהו כד:א - טו

1 Behold the Lord empties the land and lays it waste, and He shall turn over its face and scatter its inhabitants .... 3 The land shall be emptied and it shall be pillaged, for the Lord has spoken this thing. 4 The land has mourned, it has withered, the land has been humbled and withered, the highest of the people of the land have been humbled. 5 And the land has deceived because of its inhabitants, for they transgressed instructions, infringed statutes, broke the everlasting covenant. 6 Therefore, an oath has consumed the land, and the inhabitants thereof were wasted; therefore, the inhabitants of the land were dried up, and few people remained. 7 Wine mourns, the vine is humbled, all joyful hearted sigh. 8 The joy of the drums has stopped, the stirring of merrymakers has ceased, the joy of the harp has stopped. 9 In song they shall not drink wine; strong drink shall become bitter to those who drink it. 10 The wasted city is broken; every house is closed from entering. 11 A cry for wine is in the streets; all joy is darkened; the joy of the land is exiled. 12 In the city there remains ruin; through desolation the gate is battered.

7. רבן שמעון בן גמלי' אומר - אין לך כל צרה וצרה שבאה על הציבור שאין בית דין מבטלין שמחה כנגדה;

תוספתא מסכת סוטה (ליברמן) פרק טו הלכה ו

R. Shimon ben Gamliel lived at the time of the Churban. He records the cancellation of simcha as disasters struck the Jewish people. This also charts the the abolition of Megilat Ta'anit, which had previously recorded the days of simcha celebrated by the Jews during the late Second Temple period.

8. אמר רב חסדא בראשונה היתה אימת סנהדרין עליהן ולא היו אומרים דברי נבלה בשיר. אבל עכשיו שאין אימת סנהדרין עליהן הן אומרים דברי נבלה בשיר. .... אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה: בראשונה כל צרה שהיתה באת על הציבור היו פוסקין שמחה כנגדה. ומשבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתיו. משבטלו אילו ואילו (איכה ה:טו) שבת משוש לָבָנו נְהַפְדָּ לְאֶבֶל מְחֻלָּנו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוטה פרק ט הלכה יב

The Yerushalmi brings two different reasons for the rabbinic gezeira: (i) because of the lack of supervision of the Sanhedrin which led to inappropriate types of songs¹; and (ii) as a direct response to strife and destruction.²

9. שלחו ליה למר עוקבא: זמרא (רשי - לשורי צצית המשתאות) מנא לן דאסיר? שרטט וכתב להו (הושע ט:א) אל-תשמח ישראל אל-גיל כְּעַמִּים. ולישלח להו מהכא: (ישעיהו כד:טו) בשיר לא ישתגיון ימר שכר לשתינו? אי מההוא ה"א ה"מ זמרא דמנא אבל דפומא שרי. קמ"ל!

גיטין ז.

The Gemara in Gittin clarifies that the prohibition was not only with instrumental music³ but also vocal 'a capella' music. Rashi understands that the halachic issues relates to the combination of music and wine/partying.

10. מר עוקבא מישלח כתב לריש גלותא דהוה דמיך וקאים בזימרין (הושע ט:א) אל-תשמח ישראל אל-גיל כְּעַמִּים.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק ג הלכה ב

Mar Ukva sent a letter to the Reish Galuta chastising him for having music (presumably minstrels) playing before him constantly - when he woke up in the morning and when he went to sleep at night.

11. אמר רב - אודנא דשמעא זמרא תעקר. אמר רבא - זמרא בביתא חורבא בסיפא ..... אמר רב הונא: זמרא דנגדי ודבקרי - שרי, דגרדאי - אסיר. רב הונא בטיל זמרא, קם מאה אווזי בזווא ומאה סאה חיטי בזווא ולא איבעי. אתא רב חסדא זליל ביה, איבעאי אווזא בזווא ולא משתכח.

סוטה מח.

Other sources seem to indicate that all types of music are associated with negative consequences. Rav Huna originally allowed the singing of workers to enable them to work to the rhythm. When he eventually banned that too, this brought great blessing!

1. We will be'H look at this issue in more depth in the next shiur.

2. Consider the direct parallel with Tehillim 137:4 - אִידָּ נְשִׁיר אֶת-שִׁירֵהָ'עַל אֲדָמַת נָכָר -

3. This is indicated by the previous verses in Yishayahu (above) which refer to specific instruments.

B2] RISHONIM

12. וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר אסור לשמוח בהן ואסור לשומען מפני החורבן. ואפילו שירה בפה על היין אסורה שנאמר בשיר לא ישתו יין. וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תושבחות או שיר של הודאות לאל וכיוצא בהן על היין.

רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה יד

Rambam understands that the reason for the gezeira was because of the churban. He also records that the custom in his time was to allow music with wine as part of religious celebration, praising God etc.

13. זמרא מנא לן דאסור - פי' צקונטרס לשורר צצית המשתאות. וכן משמע מדקאמר ולישלה ליה מהכא צשיר לא ישתו יין. וצפרק צתרא דסוטה (דף מת). תן משצטלה סנהדרין צטל שיר צצית המשתאות שנאמר צשיר לא ישתו יין. וראוי להחמיר צכיולה דהכוא צירושלמי דהוא קאים ודמיק צזמרא צמתענג ציותר וציר של מצוה שרי כגון צשעת חופה צעושין לשמח חתן וכלה.

תוס' גיטין ז. ד'ה זמרא מנא לן דאסור

Tosafot agree with Rashi that the prohibition of musical instrument applies ONLY if accompanied by wine⁴. They add that it is appropriate to prohibit of music (even without wine) if the music constantly accompanies and indulges a person. They also qualify the prohibition and explicitly permit all music during a mitzva celebration eg at a wedding.

14. ... ואסרו כל מיני שיר בין בכלי בין בפה. ופירש"י כגון לשורר בבית המשתה. והתוס' מפרשים דאפי' בלא משתה נמי ודוקא למי שרגיל בכך כההיא דאיתא בירוש' ריש גלותא הוה קאים ודמיק בזמרא - פירוש בשכבו ובקומו היו מזמרים לפניו. ומלשון הרמב"ם ז"ל משמע דבכלי אסור לשמוע בכל ענין ובפה דוקא על היין. אבל הוא ביאר בתשובת שאלה דאפי' בפה אסור אף בלא משתה. ואין חילוק בין לשון עברי ולשון ערבי כ"ש אם הן דברי ניבול שאסור לשומעו אף בלא מליצה וניגון. וה"מ שירת אהבים כגון לשבח יפה ביופיו וכיוצא בו אבל מותר לומר שירות ותשבחות על היין בבית המשתה ...

טור אורח חיים סימן תקס

The Tur quotes a number of halachic positions: (i) according to Rashi⁵, music is only prohibited when accompanied by wine. (ii) according to Tosafot, music is also prohibited, even without wine, if it becomes a regular/constant indulgence; (iii) the Rambam in Mishne Torah is strict on instrumental music even without wine, but more lenient with a capella music, which is prohibited only when accompanied by wine. But in his teshuvot, the Rambam prohibits ALL music and singing, with or without wine, except for religious celebrations. Music with inappropriate words is always prohibited.

B3] SHULCHAN ARUCH

15. וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם. הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל צבס, כגון המלכים שעומדים ושוכזים צכלי שיר או צצית המשתה. ואסור לשומעם מפני החורבן. ואפילו שיר בפה על היין, אסורה שנאמר: בשיר לא ישתו יין (ישעיה כד:ט). וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא על היין. הגה: וכן לצורך מצוה, כגון, צצית חתן וכלה, הכל שרי.

שו"ע אורח חיים סימן תקס טעניף ג

The Shulchan Aruch rules like the more lenient version of the Rambam⁶ and prohibits playing and listening to all instrumental music, with or without wine, but permits a capella music without wine. Music (at least singing) is permitted, even with wine, at gatherings which give thanks and praise to God. The Rema rules that music at mitzva celebrations (such as weddings) is permitted. He is also generally more lenient and allows instrumental music, as long as it is not accompanied by wine for a person who is constantly accompanied by it..

16. (יג) ואפילו שיר בפה על היין אסור - וצ"ח פסק דאפילו צלא יין ג"כ אסור ....
(יד) דברי תשבחות - כתב צליקוטי מהרי"ל שלא כדין הוא שמשוררין צמשתה 'אודך כי עניתי' וכה"ג לשמחת מריעות כי אז התורה חוגרת שק ואומרת עשאוני צניך כמין זמר. אך צצבכ"נ לרגלים מצוה לזמר. וע"כ מסיק המ"א דלא שרי צשצת לזמר אלא אותן שירים שנתקנו על הסעודה אבל פיוטים אחרים אסור.
(טו) וזכרון חסדי הקב"ה - וצחיזה סעודות נוכחים לשורר קדיש דהיינו יתגדל וזהו ודאי חטא גדול! דלא התירו אלא זכרון חסדי ד'. וכ"ש צמה שלוקחין על הסעודה ליז"ן אחד ועושה שחוק צפסוקים או צתיצות קדושות וזהו עון פלילי.
(טז) הכל שרי - פי' צין צפה וצין צכלי ועל היין. רק שלא יבא צה ניבול פה ומ"מ אין לשמוח ציותר.

משנה ברורה

4. Presumably this would include other alcohol since the verse continues with a reference to *shechar*.

5. This is also the position of the Smag (Tisha BeAv 123b), Chiddushei HaRan (Gittin 7a), Tosafot HaRosh (Gittin 7a), Hagahot Mordechai (beginning of Gittin), and Meiri (p 20).

6. The Magen Avraham (560:9) questions this and brings the stricter opinion that music and singing are never allowed. This is also the position of the Bach. He therefore criticizes women who sing while they work! This is ruled by the Mishna Berura (560:13) who also raises the prohibition on mixed singing.

The Mishna Berura rules that (i) pesukim may not be sung in a social gathering at home - only in shul; (ii) even on Shabbat, only 'authorized' zemirot should be sung; (iii) kaddish may NEVER be sang at a seuda; (iv) clowns who make fun and games from pesukim are committing a terrible aveira; (v) even at a wedding the simcha must not be excessive!

17. (כח) ואם מזמרות כדי לישן התינוק שפיר דמי. וגם הלא מדברי שולחן ערוך משמע דאינו איסור צפה אלא על היין, הלכך אין לדקדק כל כך, [אכן אם יש אנשים אחרים צבית יש ליזהר משום קול צאשה ערוה] ....

שער הציון סימן תקס

In the Sha'ar Hatziyun, the Mishna Berura permits singing a lullaby to a baby, as long as there is no concern of tzniut/kol isha.⁷ Interestingly, he considered the issue of singing to a baby sufficiently serious as to require a heter!

18. וסתם שירה (כלומר שאינה חסידות) .... כתה מרן ז"ל במ"ב (ס"ק יג בשם ה"ח) לאיסור אפ"י בפה אפ"י למי שאינו רגיל ושללא במשתה היין. ואין לחלוק על המ"ב כיון שספריו נתקבלו (אם לא כיוצא מהכלל בראיות ברורות)

אז נדברו

The Az Nidbaru (R' Binyamin Silber - late 20C Bnei Brak) understands that the Mishna Berura prohibits ALL music (other than for a mitzva) and that the halacha must follow his psak in most circumstances.

B4] CONTEMPORARY POSKIM

19. היוצא מזה דבפומא אין לאסור שלא בבית משתה ולמי שאינו רגיל משום דכמעט כל הראשונים מתירין, רק הרמב"ם בתשובתו נגד עצמו בהלכותיו. ... אבל ודאי מהראוי לבעל נפש להחמיר כהרמב"ם בתשובתו והב"ח פסק כותיה .... ובזמרא דמנא אסור בכל מקום שכן סובר הרמב"ם והמחבר. ... לכן אף שהרמ"א והד"ח סברי שפליגי ומתירין שלא בבית משתה ואינו רגיל יש להחמיר אף שהוא איסור דרבנן. ואם הוא לדבר מצוה ... אף שאינו לשמחת חתן וכלה ... הכל שרי ... אבל הבענקעטס שעושין לצורך צדקה מסופקני אם הוא בכלל היתר דבר מצוה .... וע"י הרד"א /הרד"ו/ אם נשמע זמרא דפומא מותר ואם בכלי זמר אסור....

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קסו

Rav Moshe Feinstein takes a strict approach. He prohibits listening to any musical instruments all year around, even on the radio, unless for a real mitzvah!!!

20. והנה להלכה כ' הרמ"א .... דוקא מי שרגיל בהם כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה ע"כ. ודבר פשוט דהא דידן שנתרבו כ"כ הכלי שיר הלב יודע שזה נקרא רגיל בהם כידוע ממנהג המחזיקים כלים אלה. ומכ"ש הפותחים הרד"ו בבוקר בעת קימה בתכנית זמר הבוקר וכיו"ב בערב ובעת סעודה דאיסור גמור הוא ע"פ הלכה. ולמעשה לבושתינו ולצערינו כמעט נשכח הלכה פסוקה הזאת, ואין לנו למוד זכות גמור. ומיהו עכ"פ אלו השומעים הכלי שיר שמשמיעים זמר קודש וזמר מצוה לעורר הלבבות, ומכ"ש בעת סעודת חתונה מותר, במקום שאין איסור מיוחד לכך כמו בירושלים עיה"ק כידוע, או למי ששומע לפקח עצבונו ש"ל שבגדר מצוה הוא ... ופשיטא דאין זה נותן היתר ללמוד כלי שיר ולהחזיק סתם ע"מ לשורר סתם. וגורם חמור מזה שהולכים ללמוד במקומות אסורים ובאים שם לידי איסור תערובת אנשים ונשים, וגם צריכים לשורר בפה ולהכשיל בקול באשה ערוה .... והנה אין בידינו לבער בבת אחת הפרצה הזאת, ואשרי אדם שומע לי לא לפרוץ בזה. ועכ"פ חלילה להחזיק בבית הכלי שיר שקוראים כהיום אורגאן שכולל כמה כלי שיר ורבותינו ואבותינו הקפידו מאד על זה. ומי יתן שדורינו יבין שכל החיים שלנו וכל הנהגת הבית בית חרדי ויראי ה' צריך שיהי' משוער ע"פ הלכה ושו"ע ובכלל זה ענין הנ"ל, ובזכות זה נזכה לראות בשמחת גאולתינו ופדות נפשינו.

שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן סט

Rav Vosner also takes a strong line in this 1984 teshuva. While he sees a use for music for religious 'chizuk' and to uplift those who feel down and depressed, he is insistent that listening to music constantly throughout the day is against the halacha and cannot be part of a religious home. He is also opposed to learning a musical instrument and is particularly critical of the electronic organ/keybord!

21. ב. בענין שמיעת ניגונים מטיעפ רעקארדער בימי המצרים, כבר בארתי בשבט הלוי ח"ב סי' נ"ז דטיעפ הוא כלי שיר גמור. וא"כ לא מביעא בבין המצרים דאסור עפ"י המבואר או"ח סי' תקנ"א, אלא אפילו כל השנה הוה בכלל כלי שיר כאשר הוכחתי מדברי הרמב"ם שם .... ולדעתי אפילו אם הטיעפ נעשה משירה בפה נהפך לכלי שיר. אלא שכחתי מקילים אפילו מדקדקים בזה, ויש ללמד עליהם זכות, ופעמים הרבה עושים לפקח עצבותי ושרי, ובפרט בנשים שכח זה ....

שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן כזו

7. As we shall see next week, he goes on to specific prohibit this if the content is not appropriate, even though only a baby is listening.

In a 1989 teshuva Rav Vosner writes that recorded music and radio have the status of instrumental music, even if vocal only, and are thus prohibited the entire year. He accepts however that many people (even those who are 'medakdekim') are not careful with this and he tries to justify this by suggesting that many people, especially women, will become depressed without music.

22. (ב) מי יתן והי' אשר יתכשר דרא להיזהר מבלתי שמוע זמרת הרדיו, אבל לדאבונינו העולם אינם נוהרים כלל בזה ורק חסידים ואנשי מעשה וראיתי בני עליה והם מועטים. וצריכין למשכונני אנפשיה להתיר וללמד זכות.
 (1) ומי התיר שארי הדברים הנאמרים בשו"ע תק"ס לאסור משום אבלות לאחר החורבן - לבנות בנינים מהודרים מבלי לשייר אמה על אמה ובעניני עריכת השולחן ותכשיט ... וצ"ע שכל זה אין נוהגין כלל.
 (2) וזמרת הרדיו עכ"פ יש לסמוך על שיטת רש"י ותוס' בגיטין דרק בבית המשתה על יין או שרגיל בכך כלשון הרמ"א כגון המלכים שעומדים ושובבים בכלי שיר, וכלשון התוס' גיטין (ד"ה זמרא) "שמתענג ביותר". ובהגהות מרדכי ריש גיטין דדוקא במשתה בלא אכילה הוא דאסור שכן דרך עכו"ם אבל במשתה של אכילה מותר, ומובא גם במשנ"ב להלכה.
 (3) ומה שהביא משו"ע נ"ג משירי נכרים דאסור אינו ענין לכאן, דהא מבואר שם במג"א ס"ק ל"א דזה דוקא בניגון שמנגנים כן לע"ז .... אבל ברדיו ידוע שאינו זמרת ע"ז רק זמר סתם. ויש רק חשש אבלות דאחר החורבן ועל זה אנו סומכין על שיטות הנ"ל להתיר. ואם לפעמים נשמע קול אשה או שירי חשק ועגבות ודאי היא דאסור וצריכין להיזהר.
 (4) ויש עוד סברא גדולה להתיר כיון דבשעת הגזירה לאסור הזמרא מטעם אבלות לא היה עדיין הרדיו לא חל הגזירה על הרדיו ..... לא נגזור ונחדש גזירה חדשה ונשאר בהיתרו. ואין זה דומה למין כלי זמר שיתחדש אף על פי שלא הי' בשעת הגזירה דודאי אסור משום דהגזירה היתה כל מיני כלי זמר. והסברא נותנת דאף כלי זמר שיתחדשו בכלל. אבל הרדיו שאין רואים כלל המנגן ובא ממרחק רב עפ"י חדשות הטבע מיקרי פנים חדשות ואינו בכלל הגזירה. ואף שהיא רק סברא בעלמא ומי שירצה יכול לדחותה מ"מ סניף יש.

ש"ת חלקת יעקב אורח חיים סימן סד

R. Ya'akov Breisch (d. 1976) is also, in principle, against listening to music on the radio any time of year, although he goes on suggest a number of points on which to find a 'limud zechut' for those who do, including: (i) it seems that many of the laws of zecher lechurban are not observed today, such as leaving empty a place setting or leaving off some jewelry; (ii) according to the basic Ashkenazi halacha the prohibition of music is only when together with wine; (iii) the prohibition of 'constant listening' to music (even without wine) is only for someone who is indulgent in pleasure and listening to the radio does not qualify as that; (iv) the original gezeira was made on music instruments (which includes modern ones) but the radio is a totally new invention which was not included in the gezeira. He considers that we do not have the halachic mandate to extend rabbinic decrees to other areas that we think the Rabbis would have included, if they had existed at the time.⁸

23. בסיכום: המקילים לשמוע מהרדיו או מהרשם קול שירות ותשבחות והודאות להש"ת, כל שאינם דרך קלות ראש והוללות, יש להם על מה שיסמוכו. ואף על פי שהם מלווים בכלי נגינה, והנח להם לישראל. והמחמיר תבוא עליו ברכה. ואף על פי שאנו קבלנו הוראות מרן השלחן ערוך, והוא סתם כלשון הרמב"ם .... שיש כעין ספק ספיקא. שמא הלכה כרוב הפוסקים שלא נאסר לשמוע כלי שיר אלא על היין. ואם תמצא לומר כדעת הרמב"ם, שמא גם הוא יודה לרוב הפוסקים, שאין לאסור שמיעת כלי שיר אלא על היין. (כדברי הכנה"ג והפרי הארץ). ואם תמצא לומר כפירוש הטור והבית יוסף, שמא ברדיו וברשם קול שאינם נראים לעין - יש להקל כששומעם שלא על היין. ועל כל פנים נראה שמכיון שלדעת רוב הפוסקים אין לאסור שמיעת כלי שיר אלא על היין, ויש שמפרשים כך בדברי הרמב"ם, אין למחות במקילים, כיון דהוי מילתא דרבנן והמחמיר תע"ב ....

ש"ת יחזה דעת חלק א סימן מה

Rav Ovadia Yosef permits listening to religious music on the radio (during the year), even with instruments, but only after much halachic argument to find a way to justify it. He permits and encourages those who chose to be strict.

24. מה שפרצו קלי דעת לאחרונה לארגן ערבי שירה שמטרתן העקרית היא שריפת הזמן בבידוד ובתענוגות שמיעת שירה ופעולות בכלי זמר .... הרי היא איסור גמור כמבואר בשו"ע ובפוסקים כאן, והמשתתפים הרי הם בכלל מסייעים לדבר והרבה קלקולים ופרצות בחומת הצניעות וכדו' גורמים ערבי שירה אלו, ושומר נפשו ירחיק עצמו ובני ביתו מהם.

פסקי תשובות א"ח תק"ס אות יב

A contemporary and popular halachic commentator (R. Simcha Rabinowitz) writes in very clear terms that musical evenings are a very serious breach of halacha!

8. Note that some other poskim, notably R. Moshe Feinstein, DO take into account modern situations which would/should have been included in gezeirot or exemptions from them. For instance, R. Feinstein was opposed to Shabbat timers on the basis that Chazal would have prohibited them under the category of *amira leakum*. R. Feinstein also permits regular milk on the basis that Chazal would NOT have prohibited milk of this nature, for which there is no real concern of adulteration with non-kosher milk.

C] HASHKAFIC CONSIDERATIONS IN GALUT

25. והיינו כי אין לשמוח לאחר החורבן. כי אף אשר אחד, אשר קיימא ליה שעתיה, רואה טובה בעמלו ומתת ה' היא לו, כלוא כל ישראל כאיש אחד וגוף אחד! וזגולה רוב ישראל הם זלעזע ודוחק. ואם כן איך ישמח?!
יערות דבש, חלק שני, דרוש ז' אב

Rav Yonatan Eibenschutz understands that our inability to celebrate is rooted in the essential and inescapable reality of galut. Even if some Jews are successful, most are still suffering greatly. As such how can any of us celebrate!?

Clearly, the situation described here has significantly changed today in many ways. To what extent does this shift in the nature of our galut impact our hashkafic approaches to celebration?

26. והנה לקדש את ישראל מן העמים, ראו חכמינו האלהיים ז"ל להשריש יפה בלבבות שהשמחה ראויה בישראל להיות רק במקום מצוה. וכן הוא הטבע המוסרי של איש הישראלי הישר הולך שלא ישארו לבבו לצאת במחול משחקים רק לשם שמחה של ריקות בעלמא כדרך שאר גויי הארץ.... ויש ביד הציבור בכלל להתנשא למדרגה כזאת שלא לשמח אל גיל כעמים בהמון ופומבי.

עין איה שבת פרק א' אות עו-עז

Rav Kook stresses a different hashkafic approach - that our simcha and celebration should be focused on simcha shel mitzva and not the simcha of music alone. This has nothing specifically to do with galut. Indeed, as our levels of simcha increase in the approach to geula, it may be that this focus should be strengthened even more!

However, it is clear that attitudes to music have softened across most of the Orthodox religious spectrum over the last 30 years. Electronic music now accompanies us through much of our daily lives.⁹

D] CAN WE LIVE WITHOUT MUSIC?

• As we saw above, the Shulchan Aruch prohibits all instrumental music, with or without wine, and a capella music with wine. Music (at least singing) is permitted at religious celebrations. The Rema clarifies that music at mitzvah celebration (eg weddings) is permitted. He is also generally more lenient and allows instrumental music, as long as it is not accompanied by wine or 'constant'.

27. למעשה נוהגים להקל כדעת רוב הראשונים לנגן ולשמוע מוזיקה כדי ליהנות. וידוע שהיהודים הצטיינו מאז ומתמיד במוזיקה ובנגינה. ואף הגאון מוילנא שיבח מאוד את חכמת המוזיקה, ואמר שחכמת המוזיקה והמתמטיקה הן החכמות החביבות עליו ביותר.

פניני הלכה העם והארץ פרק ט הלכה ט'

Most contemporary poskim are more lenient today on the issue of music during the year.

E] MUSIC DURING THE THREE WEEKS

• The classic poskim do not specifically raise the issue of music during the 3 weeks since most of them ruled that music was prohibited the whole year zecher leChurban!
• However, given that many poskim are more lenient today during the year, how does this impact the 3 weeks?

28. א משנכנס אב ממעטין בשמחה .....
ב מ"ח עד התענית ממעטים במשא ובמתן ובבנין של שמחה .... ובנטיעה של שמחה .... ואין נושאים נשים ואין עושין סעודת אירוסין, אבל ליארס בלא סעודה מותר, ואפילו בט' באב עצמו מותר ליארס, שלא יקדמנו אחר. הגה: ונוכחין להחמיר שאין נושאים מ"ז בתמוז ואילך, עד אחר ט' באב.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנא סעיף א-ב

From the start of Av (and for Ashkenazim from 17 Tammuz) we must actively decrease our level of simcha.

29. .... ואסור לעשות ריקודין ומחולות מ"ז בתמוז ואילך אפילו זלל אירוסין.

משנה ברורה סימן תקנא ס"ק טז

The Mishna Berura rules that all forms of dancing and simcha are prohibited from 17 Tammuz. This would certainly include simcha music.

9. There are now a number of charedi radio stations - Kol Chai (established in 1996) and Kol Barama (2008).

E1] INSTRUMENTAL MUSIC -vs- VOCAL MUSIC

30. וע"י הרדיא/הרדיו/ אם נשמע זמרא דפומא מותר ואם בכלי זמר אסור. ובימי ספירה יש לאסור בזמרא דמנא אף להמתירין. ידידו, משה פיינשטיין.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קסו

Rav Moshe Feinstein writes that, even according to those who would allow listening to instrumental music during the year, it would be prohibited during Sefira.

31. ושם באגרות משה נוגע גם אודות דינו בימי ספירת העומר ... והעלה דבימי ספירה יש לאסור בזמרא דמנא אף להמתירין. וה"ה איפוא ועוד במכש"כ גם בימי המצרים ... א"כ אסור אפ"ל אם השירה והזמרה היא ממה שהקליטו משירה וזמרה דפה, וה"ה גם בימי ספירה"ע, וכך נוהגין.

שו"ת ציץ אליעזר חלק טו סימן לג

The Tzitz Eliezer (and many other poskim) agrees with Rav Moshe and applies this even more so during the 3 weeks/9 days. As such, even those who allow listening to music during the year would not allow this during this special period of sadness. He even applies this to recorded music and to 'a cappella' music.¹⁰

E2] BACKGROUND MUSIC

32. נמצא שמוזיקה קלסית למשל, שאיננה מוזיקה המביאה לריקודים ומחולות ואיננה מנוגנת בבית המשתה, אינה בכלל האיסור. ואכן שמעתי מהרב שבתי רפפורט שליט"א, בשם זקנו הרב משה פיינשטיין זצ"ל, שהיתר שמיעת מוסיקת רקע בימי בין המצרים, היינו מוזיקה ששומע אדם תוך שהוא עוסק במלאכתו, לומד או נוהג. נראה לי שטעם ההיתר הוא משום שמוסיקה כזו אינה מביאה לידי ריקודים ומחולות, היות והאדם טרוד בעבודתו. .... מוזיקה זו, שהיא חיונית לנפש, אין לה כל קשר לריקודים ולמחולות שנאסרו בימי המצרים ... והיא אינה אסורה בימים אלו.

רב שלמה דיכובסקי, מנהגי אבלות בימי בין המצרים, תחומין כא עמ' 65-70

R. Moshe Feinstein is quoted as permitting background music during the three weeks which does not bring a person to dancing. Most poskim understand that this would be prohibited during the 9 days¹¹.

• Rav Yosef Zvi Rimon¹² understands that this would apply (even more so) during Sefira when the halachic issue is increasing simcha and there is no specific prohibition on enjoying or benefiting from recorded music. As such, he rules that people who enjoy music but are not specifically brought to increased simcha may be lenient and listen to recorded music (preferably in private) during Sefira.¹³ They may not however play or listen to live musical instruments. Rhythmic or beat music which brings a person to simcha and/or dancing is prohibited during Sefira.¹⁴

• However, during the 3 weeks before Tisha B'Av, Rav Rimon encourages a stricter approach. Since these are actual days of mourning, zecher lechurban, simcha should be actively reduced. This is especially so since most people are not careful to observe the laws of zecher lechurban during the rest of the year.

• R. Eliezer Melamed rules that music should be divided into three categories: 1) joyous songs, like those played at weddings; 2) songs that are neither especially joyous nor especially sad, which includes most contemporary music and most classical compositions; 3) sad songs, like those played or sung when mourning a death or the destruction of the Temple. His psak is as follows:

"From the beginning of the Three Weeks, one should refrain from listening to the first category of music – joyous songs. Starting from the first of Av, one should refrain from listening to the middle category as well, and listen only to sad songs, the third category. It also seems to me that when one listens to loud music, even if it is a neutral song, the force of the sound makes it more festive and practically transforms it into a joyous song. Thus, one may not listen to loud music even if it is the type of music that is permitted during the Three Weeks. Furthermore, it seems that one may not attend a concert featuring sad music (requiems) during the Three Weeks. Even though the music is mournful, concerts are festive and joyous events, as evidenced by the fact that people usually dress up for them.

10. This is on the basis that recorded voices now constitute a piece of music which is different to the original voice. We saw this above in the Az Nidbaru. The alternative argument is that the recorded voice can be no more than the original and, since vocal music may be permitted, so too would recorded vocal music. R. Moshe Feinstein is often quoted as permitted a cappella music - see Igrot Moshe YD 2.137. Many poskim do not make such a distinction.

11. This would also apply to perform aerobic exercises while listening to music, which would be permitted until Rosh Chodesh Av (Kuntres Aninut V'Aveilut Shel Churban, p. 42:5) because the music facilitates the exercise and is not played for enjoyment.

12. Yemei Nissan V'Iyar p124.

13. See <https://www.torahmusings.com/2011/05/music-during-sefira/> where Rabbi Ari Enkin writes: "Rabbi Mordechai Willig is of the opinion that since there is no early source to indicate a specific prohibition on listening to music during the Sefira period there should be nothing inherently wrong with doing so. He argues that while it is true that one may not engage in excessively joyous activities (such as dancing), listening to music does not convey the same sense of excitement and joy that dancing does. Therefore, he rules that listening to recorded music is permissible." He is arguing that, in today's world, there is no 'kal vechomer' from dancing to music since background music has taken on a different connotation for us. Furthermore, people today generally do not observe the year-round restrictions on listening to music.

14. This is also the position of Rav Sheinberg. See <https://www.yutorah.org/sidebar/lecture.cfm/735746/rabbi-aryeh-lebowitz/music-during-sefira/>

However, it would seem that one may play a sad tune in commemoration of Jerusalem at a cultural event, even during the Nine Days.¹⁵

E3] MUSIC FOR STUDY AND PARNASA

- A musician who earns his living by playing for non-Jews may play musical instruments professionally for non-Jews until Rosh Chodesh Av¹⁶.
- One who is learning to play an instrument may practice until Rosh Chodesh Av¹⁷.

F] BEING WORRIED ABOUT THE CHURBAN - SOME PRACTICAL SUGGESTIONS

33. ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש.

ישלחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א סעיף ג

One of the first halachot in Shulchan Aruch is that we should be disturbed and worried (all year around) about the destruction of the Temple and the exile of the Jewish people.

34. ג] ראוי - לריד כל אחד להשתתף עם זערה של רחל לזכות בכל לילה על גלות השכינה שהיא צחינת רחל ועל חורבן בית המקדש כמו שכתוב (איכה ב:יט) קומי רגי זליל צלילה [לראש השמלות] ע"ש. ואח"כ יעסוק בתורה עד שיעלה עמוד השחר. ואם אינו יכול, יעשה תיקון וישן, ואח"כ יקום קודם עמוד השחר. מי שהוא מן עשרה הראשונים צבית הכנסת הוא תיקון גדול ... ולריד לקבל עליו מלות עשה ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט:יח) כי על ידי זה יהיה תפילתו כלולה מכל ישראל וזפרט אהבת חברים. ולריד כל אחד לכלול עצמו כי הוא אבר אחד מן החברים, ואם יש חבר צרה יתפלל עליו, או צחולה וזעזע חס ושלום, ישתתף בצערו. וגם לריד לומר כל פרטי הווידוים אף שאין בו, על כן לריד לומר צלשון רבים 'הטאנו' לא 'הטאתי' כי כל ישראל גוף אחד צסוד אדם, כי זה הסוד של ערבות של הנשמות.

עטרת זקנים סימן א ס"ק ג

The Ateret Zekeinim¹⁸ gives a number of practical suggestions as to how to really internalize this sense of mourning for the Churban: (i) tikun chatzot then learning all night; (ii) tikun chatzot then davening netz; (iii) being first into shul in the morning; (iv) accepting on oneself before tefilla the mitzva of Ahavat Re'im; (v) truly empathizing with and davening for other Jews in their times of trouble and seeing the Jewish people as one composite body.

15. <https://ph.yhb.org.il/en/category/zemanim/05-08/> His wording in full is as follows:

Some authorities maintain that just as one may not listen to live music during the Three Weeks, so too one may not listen to recorded music played on home electronic devices during this period. One may listen only to songs without instrumental accompaniment during the omer period and the Three Weeks. This is how some of the greatest poskim rule (Igrot Moshe YD 2:137; Yechave Da'at 6:34). Some poskim even forbid listening to non-instrumental ("a cappella") music during these periods (Tzitz Eliezer 15:33).

However, some permit listening to music on electronic devices, reasoning that the Acharonim only prohibited listening to live musical performances, which entails some degree of festivity. Listening to music through electronic devices, on the other hand, is not particularly festive. Granted, when phonographs, radios, and tape recorders were first introduced, people truly experienced joy when using them to listen to music. Today, however, when everyone listens to music on electronic devices all the time, people do not experience so much joy in doing so. Thus, it is not prohibited to listen to them during the Three Weeks.

Furthermore, a distinction can be made between happy songs and regular songs. It is only fitting to prohibit happy songs during the Three Weeks, whereas regular tunes, and certainly sad ones, should not be prohibited. Similarly, the Gemara (Shabbat 151a) teaches that the custom was to play flutes at a funeral in order to arouse people to cry out in anguish over the deceased, and this was part of the mitzva of accompanying the deceased to his final resting place (levayat ha-met). This shows that there is no sweeping prohibition against hearing instrumental music. Rather, one may not listen to happy tunes during times of mourning. I heard from my father and teacher that not only may one play sad instrumental songs related to the destruction of the Temple on the radio during the Nine Days, but it is actually good to do so, because it inspires people to mourn the destruction even more for the destruction [of the Temple]. According to this, it appears that the prohibition relates mainly to listening to joyous music, which is associated with dancing, while regular songs, and certainly sad ones, are permissible. Some people do not make any distinction between joyous songs and sad songs. These people take care, on the one hand, not to hear or play musical instruments during the Three Weeks or the omer period, but on the other hand will play joyous non-instrumental songs. They are mistaken, however, as one should be more stringent about hearing happy songs, even without instrumental accompaniment, than about hearing sad songs with instrumental accompaniment, concerning which one may rely on the lenient opinion. Even according to the more stringent opinion, one who is listening to a radio talk show that occasionally plays musical selections is not obligated to turn the radio off. However, one who takes care to turn it off when the music comes on should be commended. It seems that even according to the more stringent poskim, one may be lenient on Friday afternoon and Saturday night, because the sanctity and joy of Shabbat extends to these times. Indeed, we do not say Tachanun on Friday afternoons, and we continue to wear Shabbat clothing on Motza'ei Shabbat.

Among those who prohibit listening to music on the radio are: Igrot Moshe, YD 2:137 and OC 1:166, which tends toward stringency with respect to listening to instrumental music at all times nowadays; Yechave Da'at 6:34 permits listening to instrumental music in general but forbids listening to them on the radio and the like during the omer period and the Three Weeks. (In private conversation, however, he allowed Israeli radio station Arutz Sheva to play music during these periods, to avoid causing them to cancel their Torah-oriented segments.) Tzitz Eliezer 15:33 even forbids listening to non-instrumental music on the radio during these mournful periods. However, the rationale of those who rule leniently is strong, especially since the entire custom of refraining from listening to instrumental music and dancing during these times is first mentioned in the works of the Acharonim; it is not an ancient institution. Similarly, Responsa Chelkat Yaakov 1:62 concludes that listening to music on an electronic device is not included in the decree (or the custom of mourning) because these devices did not exist when the decree was first enacted. It seems, then, that the prohibition depends on whether or not the music is joyous. We can also derive this from the fact that the Acharonim permit attending music lessons during these periods because such music is not joyous. Clearly, then, it all depends on whether the music is joyous. Maharam Schick, YD 368, distinguishes between joyous music and sad music, ruling that sad music is not forbidden during times of mourning. This can also be inferred from the wording of Rambam in Laws of Fasts 5:14, where he discusses the prohibition of playing music after the destruction of the Temple: "Similarly, they ordained that one should not play melodies with any sort of musical instrument. It is forbidden to celebrate with such instruments or to listen to them being played, [as an expression of mourning]."

16. Bi'ur Halacha 551 s.v. *mema'atin*. On 17 Tammuz itself, however, it is prohibited (Kitzur Shulchan Aruch 122:1)

17. She'arim HaMitzuyanim B'halacha (122:2). Rav Moshe Feinstein, zt"l was more lenient and permitted practicing a musical instrument even after Rosh Chodesh Av, preferably in a secluded place (Moadei Yeshurun p. 128:7b and p. 151:19). This permission is only until Chatzot on Erev Tisha B'Av (Orchot Chaim 552:10). See <https://oukosher.org/halacha-yomis/are-there-any-situations-where-one-can-play-or-listen-to-music-during-the-three-weeks/#:~:text=Dancing%2C%20playing%20musical%20instruments%20and,listen%20to%20recordings%20of%20music.>

18. Rabbi Menachem Mendel Auerbach, 17th century Vienna. He studied in Cracow under Rabbi Yoel Sirkis, author of the Bach.